

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/22/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113207626
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8113207626.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej v spore žalobcu: Bytová agentúra rezortu ministerstva obrany, IČO: 34 000 666, Pri Šajbách 12, Bratislava, proti žalovanej: K. A., narodenej XX.XX.XXXX, bytom T., Magurská XX, zastúpená JUDr. Martou Maruniakovou, advokátkou, Sov.hrdinov 200/33, 089 01 Svidník, v konaní o vypratanie bytu, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 25C/37/2013-345 zo dňa 21.03.2019 takto

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výrokoch I., II.
- II. M e n í rozsudok vo výroku III. tak, že stranám sporu n e p r i z n á v a náhradu trov konania.
- III. Stranám sporu n e p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

I. Predmet konania, argumentácia strán

1. Predmetom konania je uloženie povinnosti žalovanej vypratať a odovzdať byt č. X nachádzajúci sa v bytovom dome, súpisné číslo XXXX, orientačné číslo XX, na ulici Y. v T. so všetkými osobami, ktoré v tomto byte bývajú, alebo sa v ňom zdržiavajú, bez povinnosti žalobcu zabezpečiť im bytovú náhradu. Žalobca tvrdí, že žalovaná obýva byt bez právneho dôvodu, ide o služobný byt vo vlastníctve Slovenskej republiky v správe žalobcu.

2. Žalovaná vo svojej procesnej obrane tvrdila, že je nájomníčkou bytu a toto právo získala dôvodne, keďže v byte bývala s pôvodným nájomcom, manželom, pred jeho smrťou. Opierala svoju obranu aj o článok 5 nájomnej zmluvy, uzavretej medzi žalobcom a jej bývalým manželom dňa 05.12.1997.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

3. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak že: „žalovaná je povinná vypratať a odovzdať žalobcovi byt č. 4, nachádzajúci sa v bytovom dome súpisné číslo XXXX, orientačné číslo XX, na ulici Y. v T., pozostávajúci zo X obytných miestností, kuchyne, predsiene, kúpeľne, WC a ďalšieho príslušenstva, a to so všetkými osobami, ktoré v tomto byte bývajú alebo sa v ňom zdržiavajú, žalovaná nemá nárok na bytovú náhradu, žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % vo výške, ktorá bude presne vyčíslená v osobitnom uznesení po právoplatnosti tohto rozsudku, do 15-tich dní od právoplatnosti uznesenia“.

4. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skutkovo mal za preukázané, že na základe nájomnej zmluvy zo dňa 05.12.1997, uzatvorenej medzi žalobcom a nebohým manželom žalovanej, rodina žalovanej užívala predmetný byt. Nájomný vzťah bol dohodnutý na dobu určitú, a to počas trvania služobného, resp. pracovného pomeru nájomcu v rezorte obrany s účinnosťou odo dňa podpisu zmluvnými stranami. Manžel žalovanej ku dňu 30.09.2003 bol prepustený zo služobného pomeru profesionálneho vojaka. Dňa 26.03.2011 zomrel. Poukázal na to, že rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 7C/176/2006-97 zo dňa 10.02.2009 bol manžel žalovanej spolu so všetkými osobami, ktoré mali od neho odvodené právo bývania, povinní vypratať a odovzdať predmetný byt bez bytovej náhrady. Mal za preukázané, že manžel žalovanej neplnil úhrady za užívanie bytu, boli voči nemu vedené aj súdne konania o zaplatenie úhrad za užívanie bytu, voči žalovanej boli rovnako vedené konania o zaplatenie neuhradených úhrad za služby spojené s užívaním bytu. Z písomných vyjadrení žalobcu súd zistil, že dlh na predmetnom byte bol ku dňu 31.01.2015 vo výške 24.947,76 Eur.

5. Ďalej súd skutkovo zistil, že dedičia po Y. A. v dedičskom konaní na seba neprevzali dlh a toto bolo právoplatne zastavené, žalobca tak v januári 2012 pristúpil k odpísaniu dlhu vo výške 22.783,67 Eur. Ďalej konštatoval, že v roku 2013 pred súdom prvej inštancie uviedla žalovaná, že svoj dlh je ochotná splatiť v lehote 30 dní, čo sa však nestalo.

6. Právne prijal záver, že žalobca je aktívne legitimovaný na podanie žaloby. Je oprávneným subjektom domáhať sa ochrany vlastníckeho práva k veciam vo vlastníctve štátu v zmysle § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka je okrem štátu aj správca majetku štátu, ktorému bol tento majetok zverený do správy. Predpoklady pre vyhovieť žaloby mal za preukázané. Výkon správy majetku štátu a tým aj vlastníckeho práva štátu a preukázanie neoprávneného zásahu do vlastníctva štátu k veci, zverenej správcovi do správy. Vychádzajúc z toho, že správa majetku štátu nie je konštruovaná ako samostatné právo, ako aj s prihliadnutím na systematický výklad, zohľadňujúci osobitnú povahu štátu ako právnickej osoby a ustanovenia zákona o správe majetku štátu a tiež s prihliadnutím na účel ochrany vlastníctva, možno v prípade neoprávneného zásahu do vlastníckeho práva štátu vykladať § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka rozširujúcim spôsobom, t. j. vyvodit' aktívnu legitimáciu správcu domáhať sa ochrany proti takémuto zásahu priamo z tohto ustanovenia (Najvyšší súd Slovenskej republiky 4Cdo/93/2008).

7. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že žalovaná preukázateľne neoprávnene zasahuje do vlastníctva štátu užívaním bytu bez právneho dôvodu a dlhodobým neplnením si základných povinností. Vyvrátil argumenty žalovanej, že žalobca ponechal žalovanú a jej rodinu v byte bez toho, aby sa pokúsil o vypratanie, takmer 10 rokov, neobstoja. Súd zistil, že už voči manželovi žalovanej bolo vydané právoplatné rozhodnutie o povinnosti vypratať a odovzdať predmetný byt, pričom konanie začalo v roku 2006 a bolo ukončené rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 15.04.2009. Rodina žalovanej tento a ani množstvo ďalších rozhodnutí súdu vo vzťahu k dlhom vzniknutým z dôvodu neuhrádzania platieb za byt nerešpektovala, byt dobrovoľne nevypratala a z dôvodu úmrtia manžela žalovanej musel žalobca podať nový návrh o vypratanie. Vo vzťahu ku konaniam týkajúcim sa zaplatenia úhrad na službách a úhradách spojených s užívaním bytu je voči žalovanej vedených množstvo exekučných konaní, keďže žalovaná ani jej plnoleté deti za byt nič neuhrádzajú. Nie je pravdou, že dlhy na nájomnom žalovanej vznikli z dôvodu choroby a smrti manžela. Úhrady za byt už žalovaná a jej rodina, teda aj manžel, neplatili od roku 1999, teda ešte v čase, keď bol v služobnom pomere vojaka a pokračovali aj po tom, čo bol so služobného pomeru prepustený, čo je zrejmé z vyúčtovaní predložených žalobcom, ako aj z konaní, ktoré na súde prebiehali od roku 2004. Rodina žalovanej je tak dlhodobým neplatičom, bez ohľadu k akým situáciám v rodine dochádzalo.

8. Od roku 2011 dlhy uhrádzané nie sú vôbec a neustále rastú, a to z dôvodu neplatenia úhrad spojených s užívaním bytu. Rodina žalovanej býva v byte bez právneho dôvodu, keďže žalobca s nimi neuzatvoril žiadnu zmluvu. O tejto skutočnosti mal vedomosť bývalý nájomca, ako aj žalovaná. Žalobca ani nemal záujem nájomnú zmluvu so žalovanou uzatvoriť. Argumenty žalovanej, že neplatila úhrady za užívanie bytu z dôvodu, že čakala, že s ňou bude uzatvorená nájomná zmluva, súd považuje za absolútne nedôvodné a zavádzajúce, keďže žalovaná mala vedomosť, že vo veci už bol vydaný právoplatný rozsudok o vypratanie bytu, ako to vyplýva aj zo spisu. Žalovaná teda vedome klamala a neplatila žiadne úhrady za byt.

9. Ako právne irelevantné súd posúdil aj vyjadrenia žalovanej, že je nájomníčkou bytu a má sa na ňu vzťahovať § 706 ods. 1 Občianskeho zákonníka a taktiež § 711 Občianskeho zákonníka. V § 709 Občianskeho zákonníka je pre byty trvalo určené ako služobné byty výslovne vylúčené použitie § 703 až 708. Nebohý manžel žalovanej nebol v čase svojej smrti nájomcom bytu, a teda nájom nemohol prejsť ani na jeho manželku, prípadne na jeho deti.

10. Súd nanovo posúdil otázku obydlija žalovanej. Konanie žalovanej považuje v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Súd poukazuje na to, že žalovaná a jej rodina za roky, kedy bezdôvodne obývajú byt v správe žalobcu, vyprodukovali dlh vo výške 57.997,35 Eur (k februáru 2019). Poskytnutie ochrany takejto osobe by znamenalo zlegitimizovanie bezprecedentného porušovania práva a arogantného správania nielen k žalobcovi a k súdu, ale k všetkým slušným ľuďom, ktorí platia za nehnuteľnosti, ktoré užívajú.

11. Poukázal na závery vyslovené Najvyšším súdom SR 4Cdo/53/2015 zo dňa 26.01.2016, v ktorom okrem iného súd uviedol, že § 3 ods.1 O.z. má len aplikačný a interpretačný význam pre výkon subjektívnych občianskych práv a nemá vlastnú normotvornú platnosť. Musí byť vykladané a uplatňované v súlade s Ústavou. Nemôže byť na ťarchu vlastníka vypratávaného bytu za situácie, keď žalovaný neplní svoje základné povinnosti platiť nájomné.

12. Rozhodnutie právne opiera o ust. § 685 ods.3, § 706 ods. 1, § 709, § 710, ods. 2, § 574 ods. 2, § 126 ods. 1, § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1 zákona č. 189/92 Zb. o úprave pomerov súvisiacich s nájmom bytov a s bytovými náhradami, § 1 ods. 3 písm. a/ citovaného zákona, § 1 ods. 5, § 4, § 13a zákona č. 484/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 189/1992 Zb. o úprave niektorých pomerov súvisiacich s nájmom bytov a s bytovými náhradami, § 1 ods. 1 písm. a/, b/, § 1 ods. 2 písm. a/, b/ § 3 ods. 2 zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu.

13. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1, 2 C.s.p. a priznal úspešnému žalobcovi právo na náhradu trov konania.

III. Obsah odvolania žalovanej

14. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie žalovaná, ktorá navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil, resp. zrušil a vec vrátil na doplnenie dokazovania vo vzťahu k právu žalovanej na primeraný náhradný byt alebo zmenil tak, že má právo na náhradný byt a je povinná sa z bytu vystáhnovať až po pridelení náhradného bytu. V odvolaní poukazuje na to, že súd neskúmal, či na strane zomrelého manžela nevznikol nárok na náhradný byt v súlade s výnimkou uvedenou v § 4 zákona č. 189/1992 Z.z., nájomca skončil užívanie iného bytu, ktorý mu bol prenajatý Y. H. V. a ktorý užíval spolu s manželkou. Žalobca manželovi náhradný byt neposkytol, a preto nebol povinný sa z bytu vystáhnovať ani po zániku nájmu služobného bytu. Navyše v roku 2016 zaslal žalovanej oznámenie o práve získať byt do osobného vlastníctva za podmienok podľa zákona č. 182/1993 Z.z.

15. Žalobca podal písomné vyjadrenie k odvolaniu. Navrhol potvrdiť napadnutý rozsudok ako vecne správny. Poukazuje na to, že žalovaná poukazuje na ust. § 713 ods.1 Občianskeho zákonníka. Majú za to, že sa vzťahuje len na riadneho nájomcu, avšak zomrelý manžel už nebol nájomcom, pretože byt užíval bez právneho dôvodu. Pokiaľ ide o oznámenie z roku 2016, z ktorého žalovaná nesprávne vyvodzuje, že žalobca považoval žalovanú za oprávnených užívateľov bytu, predmetný oznam je všeobecného charakteru a bol určený všetkým nájomcom bytov a mal iba informatívny charakter. Nevyhlasuje, že týmto považuje rodinu žalovanej za oprávnených užívateľov. Opätovne poukazuje na to, že žalovaná nerešpektovala pôvodné právoplatné rozhodnutie o vypratání z roku 2019, nerešpektuje platenie za služby spojené s užívaním bytu pomerne dlhú dobu, nejde o krátkodobý výpadok v plnení povinnosti, ale o systematické si neplnenie základných povinnosti, ktoré majú za následok poškodzovanie žalobcu a tým aj celej spoločnosti.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

16. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 C.s.p., vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie mu

predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke, najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny s výnimkou výroku o trovách konania. Odvolacie dôvody tvrdené odvolateľkou neboli v prejednávanej veci naplnené.

17. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

18. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

19. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP) .

20. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je konzistentné a jednoznačnými argumentmi podporil záver, ku ktorému dospel, pričom k celkovej presvedčivosti rozhodnutia súdu prvej inštancie možno uviesť, že premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, na základe ktorých k týmto dospel, sú pre nielen právnickú, ale aj laickú verejnosť prijateľné a racionálne; zároveň aj spravodlivé a presvedčivé. Právne závery sú v súlade s vykonanými skutkovými zisteniami a celkovo možno konštatovať, že napadnuté rozhodnutie, pokiaľ sa týka rozsahu jeho odôvodnenia je v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ale aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

21. Odvolacie dôvody tvrdené žalovanou v podanom odvolaní neboli odvolacím súdom zistené. Súd prvej inštancie už vo veci rozhodol a to rozsudkom č.k. 25C/37/2013-262 zo dňa 14.04.2016 a ktorý bol odvolacím súdom zrušený a vrátený súdom prvej inštancie na nové konanie a ďalšie rozhodnutie a to s poukazom na vyriešenie otázky práva na obydlie žalovanej, pričom bolo úlohou zistiť proporcionalitu vyžadovaného zásahu spočívajúceho vo vypratání bytu a jej sociálnu situáciu.

22. Úspešnosť žaloby o vypratanie bytu ako revidikačnej žaloby závisí na preukázaní dvoch predpokladov, vlastníctva žalobcu vypratávanej nehnuteľnosti a skutočnosti, že žalovaný subjekt ju užíva neoprávnené. Splnenie prvého predpokladu súd náležitým a vyčerpávajúcim spôsobom ozrejmil vo svojom rozhodnutí v bodoch 55 až 59. Druhý predpoklad v tomto konkrétnom prípade vyplýva z právoplatného rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 7C/176/06-97 zo dňa 10.02.2009, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 01.05.2009, ktorým súd zaviazal pôvodne žalovaného nebohého manžela žalovanej k povinnosti vypratať bytu spolu so všetkými osobami, ktoré mali od neho odvodené právo a odovzdať služobný byt č. 4 v dome súpisnom XXXX na ul. Y. do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia bez poskytnutia bytovej náhrady. Žalovaná odmieta akceptovať neexistenciu dôvodov pre užívanie a plniť si povinnosť a to platenie poplatkov súvisiacich s užívaním predmetného bytu.

23. Pokiaľ odvolateľka poukazuje na to, že súd nepreskúmaval, dôvodnosť akceptácie § 706 ods. 1 Občianskeho zákonníka a jej postavenie nájomcu bytu tak odvolací súd poukazuje na správnosť záverov súdu vo vzťahu k danej otázke. Vo svojom rozhodnutí sa súd vyrovnal dôsledne s predmetnou námietkou v bodoch 65 rozsudku. Poukazuje na to, že v zmysle § 709 Občianskeho zákonníka je pre byty trvalo určené ako služobné byty výslovne vylúčené použitie § 703 až 708. Nebohý manžel žalovanej nebol v čase svojej smrti nájomcom bytu, a teda nájom nemohol prejsť ani na jeho manželku, prípadne na jeho deti.

24. Odvolateľka namieťa, že súd sa nevyrovnal s otázkou existencie či na strane nájomcu nevznikol nárok na náhradný byt v súlade s výnimkou uvedenou v § 4 zákona č. 189/1992 Zb. a to z dôvodu, že manžel žalovanej pred užívaním tohto služobného bytu ukončil užívanie iného bytu, ktorý mu bol prenajatý Mestom H. V. a ktorý užíval spolu s manželkou je potrebné uviesť nasledovné. Z právoplatného rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 7C/176/06-97 zo dňa 10.02.2009, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 01.05.2009, vyplýva, že súd uložil povinnosť manželovi žalovanej vypratať byt bez poskytnutia bytovej náhrady. Táto otázka mala byť predmetom posúdenia v konaní sp. zn. 7C/176/06, kde účastníkom konania bol manžel žalovaný ako bývalý nájomca bytu.

25. Vzhľadom na zistený skutkový stav je správny právny záver súdu prvej inštancie o splnení predpokladov žaloby o vypratanie bytu, vlastníctva štátu a správy majetku žalobcom vypratávanej nehnuteľnosti a skutočnosti, že žalovaná užíva vypratávaný byt neoprávnene. Odvolací súd prijíma správnosť právneho záveru súdu prvej inštancie, podľa ktorého nebol zistený žiadny dôvod, aby vypratanie bytu bolo viazané na zabezpečenie bytovej náhrady.

26. Odvolací súd v súlade s právnymi názormi súdu dospel k záveru, vychádzajúc z čl. 19, a čl. 20 Ústavy SR, že uvedený zásah do práv žalovanej na ochranu súkromného a rodinného života, ktorého súčasťou je aj právo na obydlie je nevyhnutný a je v súlade so zásadou dobrých mravov zakotvených v § 3, ods. 3 OZ. Stotožňuje sa so záverom súdu, že žalovaná má výrazný dlh na platení poplatkov za užívanie bytu. Z predložených zálohových predpisov na výpočet úhrady za používanie bytov a nebytových priestorov od roku 1999 súd zistil, aké mesačné úhrady mal nájomca, resp. užívateľ predmetného bytu uhrádzať. Pričom zistená suma poplatkov je primeraná. Od 01.08.2009 to bolo 284,83 Eur za mesiac, od 01.06.2011 to bolo 324,58 Eur za mesiac, od 01.03.2012 to bolo 340,06 Eur za mesiac a od 01.06.2011 to bolo 354,26 Eur za mesiac. V dedičskom konaní neprevzali dedičia dlh a došlo k odpísaniu dlhu vo výške 22.783,67 Eur, súd sa venoval aj sociálnej životnej situácii, uviedol pritom, že žalovaná je živnostníčkou, žijú v byte 4 plnoleté deti a nikto z nich úhrady za byt neplatí. Takémuto konaniu nie je potom možné poskytnúť ochranu za žiadnych okolností a z tohto pohľadu je zásah do práv žalovanej potrebné považovať za nevyhnutný a v súlade so zásadou dobrých mravov, ako to už bolo konštatované, podľa § 3 ods.3 O.z.

27. Vzhľadom už na vyššie uvedené odvolací súd preskúmaním veci, z dôvodov, ktoré sú uvedené vyššie, považoval odvolacie dôvody žalovanej uplatnené v podanom odvolaní, za nedôvodné. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku ako vecne správny (§ 387 ods. 1 C.s.p.). S výnimkou výroku o trovách konania.

28. Podľa § 257 C.s.p., výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

29. Zmyslom a účelom náhrady trov konania je poskytnúť úspešnej strane sporu ktorej to priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musela alebo bude musieť nepochybné zaplatiť, pričom by ich nemusela zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Zákon však upravuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok konania a zodpovednosti za zavinenie pri rozhodovaní o náhrade trov konania, a to v podobe ust. § 257 C.s.p.

30. Zo slovného znenia uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že ide o ustanovenie výnimočné, ktoré má súdu umožniť, aby pri rozhodovaní o náhrade trov konania mohol prihliadnuť k zvláštnostiam jednotlivých konkrétnych prípadov a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Ustanovenie § 257 C.s.p. preto nemožno vykladať tak, že možno kedykoľvek bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov úspešnej strane sporu; vždy musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený.

31. Zákon explicitne nevypočítava ktoré okolnosti sú relevantné do takej miery, že môžu predstavovať dôvod na nepriznanie náhrady trov konania. Judikatúra považuje za nepostačujúci na aplikáciu § 257 C.s.p. len všeobecný záver hodnotiaci dopad rozhodnutia o určitom druhu nároku (porov. R 34/1982, R 23/1989).

32. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nedefinuje, ale výklad ponecháva na súdnu prax. Je preto vecou vždy konkrétneho prípadu, či dôjde k takým okolnostiam, ktoré budú podkladom na rozhodnutie súdu o zmiernení účinkov právnych noriem, ktoré upravujú náhradu trov konania. K dôvodom hodným osobitného zreteľa možno však zahrnúť neprimeranú tvrdosť, podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu, povaha a okolnosti sporu, zložitosť doposiaľ neriešenej právnej problematiky, zložitosť prípadov výkladu medzinárodnej zmluvy, osobitné pomery strany sporu, či nízky príjem. (pozri Veľké komentáre, Civilný sporový poriadok, autorov Števec, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kol., C. H. BECK 2016, str. 942).

33. Musí ale ísť o výnimočný prípad (o výnimočnosť v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach na strane účastníkov, a to obidvoch) jeho aplikácie. Rozhodnutie súdu, podľa ktorého ten, kto v konaní napokon uspel, znáša svoje náklady, sa preto bude javiť spravodlivým predovšetkým vzhľadom na existenciu okolností súvisiacich so stavom pred začatím sporu, so správaním sa účastníkov v priebehu sporu, s okolnosťami uplatnenia nároku a podobne.

34. Rozhodujúcim pre potreby rozhodovania o náhrade trov konania bude preto zistenie, či možno od žalobcu, ktorému vznikol nárok na náhradu trov konania (§ 256 ods. 1), spravodlivo žiadať, aby si náklady vzniknuté v súvislosti s predmetným konaním hradil sám.

35. Rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou súdneho rozhodnutia ako celku a je samo o sebe spôsobilé zasiahnuť do práva účastníka podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako to dôvodil aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „EĽSP“) v rozhodnutí z 06. 02. 1954 vo veci Beer proti Rakúsku alebo v rozhodnutí zo dňa 07. 10. 2004 vo veci Baumann proti Rakúsku (č. 30428/96 alebo 7689/01). V prejednávanej veci žalovaný je úspešnou stranou sporu.

36. Odvolací súd za dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania úspešnej strane považuje okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, po komplexnom posúdení všetkých okolností súdneho konania. Podľa názoru odvolacieho súdu v prejednanom prípade do popredia povaha sporu, okolnosti sporu, sociálne pomery sporovej strany strán. Bolo potrebné pristúpiť k vyváženiu nároku úspešnej strany sporu na náhradu trov konania so všetkými špecifikami daného prípadu. Daná vec je charakteristická zložitou ľudských vzťahov a danou realitou života.

37. V danom prípade sa nepochybné jedná o veľmi citlivú otázku týkajúcu sa životných problémov žalovanej a jej rodiny spôsobenej aj smrťou jej manžela. Odvolací súd berie na zreteľ postoj žalovanej v priebehu konania, nemožno jej však vyčítať bránenie svojich práv, prameniace z vnútorného presvedčenia o vhodnosti svojho postoja a neoprávnenosti nároku žalobcu voči nej ak vdove bývalého príslušníka ozbrojených síl.

38. Prihliadol odvolací súd aj na okolnosť, že žalovaná má dlh voči žalobcovi v pomerne vysokej sume a ten ešte nie je splnený. Prvoradým bude splnenie tohto dlhu. Právny záver odvolacieho súdu o potrebe aplikácie ust. § 257 C.s.p. podporuje aj to, že žalobca je právnickou osobou a ja vzhľadom k takému postaveniu žalobcu má odvolací súd za to, že nepriznanie trov konania žalobcom nezasiahne nepriaznivo do ich majetkovej sféry.

39. Odvolací prihliadol na okolnosť, že žalovanej súd priznal oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v rozsahu 50 % uznesením č. k 25C/37/2013-122 vychádzajúc z toho, že je vdova s výškou príjmu vo výške 300,- Eur mesačne a vzhľadom na existenciu pôžičiek a vedených súdnych konaní. Za súčasného zohľadnenia všetkých vyššie uvedených dôvodov hodných osobitného zreteľa dospel odvolací súd k záveru, že aplikácia ust. § 255 ods. 1 C.s.p. pri rozhodovaní o náhrade trov konania sa javí ako nespravodlivá. Z tohto dôvodu odvolací súd pristúpil k zmene napadnutého rozsudku vo výroku III. tak, že žiadna zo sporových strán nemá právo na náhradu trov konania (výrok II. tohto rozsudku).

40. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 257 C.s.p., pričom poukazuje na vyššie uvedené dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré zohľadnil odvolací súd aj pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania a ktoré odôvodňujú nepriznanie náhrady trov odvolacieho konania žiadnej zo sporových strán.

41. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).